

НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНІ ТЕХНОЛОГІЇ: ВІТЧИЗНЯНА І СВІТОВА ОСВІТНЯ ПРАКТИКА

У наш час, час кардинальних політичних, соціальних та економічних змін, що відбуваються в українському суспільстві, зростає роль педагогічної науки. Вона визначає мету і зміст, форми й методи виховання та підготовки підростаючого покоління до життя і праці, впливає на розвиток й удосконалення національної школи та освіти. У період розбудови національної школи розробка теоретичних проблем виховання і навчання, практичних шляхів підвищення якості навчально-виховного процесу повинні якнайповніше задовольняти потреби практики.

Говорячи про необхідність впровадження у практику роботи школи результатів педагогічних досліджень, залучення вчителів до наукових пошуків, педагог Анатолій Васильович Фурман зазначив: «За пересічний, а то й низький рівень навчання у загальноосвітній школі відповідальність несуть передовсім наші науковці, вчені. Школа, яка будує свою роботу на інструкціях чи наказах, ніколи не стане тією соціальною інституцією, в лоні котрої гартується нова продуктивна сила. Шлях до школи XXI століття – через фундаментальний експеримент за участю в ньому творчо мислячого наукового потенціалу країни» [2].

Впровадження в практику досягнень педагогічної науки передбачає оволодіння широким загалом учителів, вихователів і керівників шкіл результатами нових педагогічних досліджень, розробленими на їх основі практичними рекомендаціями і методикою їх застосування. Втїлити ідеї педагогічної науки в практику діяльності можуть як окремих педагог (учитель навчального предмета, класний керівник, вихователь, директор школи чи його заступник), так і група осіб (методичне об'єднання класних керівників або вчителів навчального предмета), цілий педагогічний колектив.

Таким чином, як зазначає професор Алла Микитівна Бойко, нове характеризується за сукупністю наступних ознак: а) відповідає об'єктивним вимогам і можливостям навчання і виховання на сучасному етапі розвитку; б) ще не отримало масового розповсюдження, сфера його використання обмежена, але воно обіцяє бути перспективним у майбутньому; в) утримує в собі все прогресивне із старого; г) відображає позитивні тенденції розвитку системи освіти і науки в конкретних умовах. Відповідно, сутність нового у результатах педагогічних досліджень і передовому досвіді як їх загальна головна властивість, як їх закон полягає у тому, щоб зміст інновацій найбільш повно відповідав тенденціям суспільного розвитку, сучасній філософії освіти, оновленій парадигмі виховання, вимогам теперішнього етапу розвитку країни, забезпечував практиці найвищу ефективність і найвищу якість при раціональних затратах праці педагога і учня [1, с. 148].

Актуальним впровадженням у наш час є впровадження інформаційних технологій у навчальний процес.

Інформаційні технології – сукупність методів і технічних засобів збирання, організації, збереження, опрацювання, передавання і подання інформації, яка розширює знання людей і розвиває їх можливість щодо управління технічними і соціальними процесами (М. Жалдак, І. Подласий О. Ващук, І. Воройський, І. Захарова, І. Робер, Д. Рупняк, В. Юзевич, П. Коджаспирова, К. Петров та ін.).

Особливу увагу зосереджують на такому елементі стратегії впровадження інформаційних технологій, як підготовка викладачів до використання інформаційних технологій у педагогічному процесі. Процес підготовки принесе позитивні результати в тому випадку, якщо викладач буде усвідомлювати необхідність і хотіти використовувати інформаційні технології у своїй діяльності.

Конкретні досягнення запроваджуються в практику такими етапами:

1) підготовка науково-методичних рекомендацій і розробка необхідної документації для працівників школи;

2) проведення інструктивно-методичних нарад з керівництвом школи і активом учителів;

3) розподіл функцій між усіма учасниками;

4) надання оперативної допомоги керівництву школи у плануванні й проведенні методичного навчання і самоосвіти вчителів з впроваджуваної проблеми;

5) чітке визначення основних етапів впровадження і пов'язаного з ним методичного навчання, щоб воно стало доступним для вчителів;

6) проектування системи заходів морально-психологічного стимулювання працівників школи, які беруть участь у цьому процесі; оперативний контроль за впровадженням, виявлення типових труднощів і недоліків, внесення коректив до методичних матеріалів, змісту методичного навчання, до темпу і етапів впровадження;

7) аналіз результатів впровадження в кінці навчального року і накреслення нових перспектив роботи над цією темою.

Зрозуміло, що не все нове педагогічний колектив сприймає з ентузіазмом. Адже завжди знайдуться вчителі, які на будь-які новації дивляться з недовірою. Тому потрібно переконати педагогічний колектив у їх доцільності, показавши: зумовленість цих педагогічних ідей суспільними потребами, вимогами, які ставляться перед школою; яких результатів у навчанні та вихованні буде досягнуто; як втілення позначиться на розв'язанні інших навчально-виховних завдань; вплив нововведень на вдосконалення і раціоналізацію праці вчителів та учнів; наступність нових ідей з уже наявними у шкільній практиці, передусім у передовому досвіді вчителів, що доведе можливість використання їх у цій школі; результати досвіду інших шкіл, які успішно втілюють цю наукову ідею.

На сучасному етапі розвитку педагогічної науки доцільно запровадити в практику навчально-виховної роботи школи такі педагогічні новації: шляхи оптимізації навчально-виховної роботи (створення найбільш сприятливих умов – добір методів, засобів навчання, забезпечення належного санітарно-гігієнічного середовища, морально-емоційних чинників тощо – для отримання бажаних результатів без додаткових затрат часу і фізичних зусиль.); диференційоване навчання (організація навчально-виховного процесу з урахуванням типових індивідуальних особливостей учнів); методику попередження і подолання педагогічної занедбаності учнів та ін. Однією з форм упровадження є так звані авторські школи.

Термін «авторська школа» використовується з кінця 80-х рр. XX ст. Поява і розвиток авторських шкіл пов'язана з децентралізацією управління освітою в СРСР, подоланням одноманітності освітніх установ і проголошенням принципу їх автономності як принцип державної політики в області освіти. Концепції і практика авторських шкіл звичайно істотно відрізняються від традиційної практики шкіл і часто будуються на зіставленні цій практиці, її критиці і доказі переваг нових підходів перед відомими. Як відмінна риса авторської школи багато фахівців виділяють також і те, що такі школи створюються на основі наперед розробленого оригінального (звідси – авторська школа) концептуального проекту.

В ролі творців авторських шкіл виступають як учені, так і практики. Школи відомі, як правило, по іменах їх творців – «школа Володимира Абрамовича Караківського», «школа Євгена Олександровича Ямбурга» або по узагальнюючих назвах філософських і психолого-педагогічних ідей, що лежать в основі освітньої системи школи: «школа діалогу культур» (Володимир Соломонович Біблер, Сергій Юрійович Курганов), «школа розвиваючого навчання» (Василь Васильович Давидов), «школа самовизначення» (Олександр Наумович Тубельський) і ін. Термін «Авторська школа» часто застосовують і до найвідоміших освітніх установ минулих десятиріч («школа Антона Семеновича Макаренка», «школа Василя Олександровича Сухомлинського» і ін.).

Таким чином, упровадження досягнень педагогічної науки набуває все більшу актуальність; потребують ґрунтовного дослідження цілі, напрямки та стратегії впровадження педагогічної науки у навчальний процес; найбільшій уваги потребує дослідження теоретичних та практичних проблем підготовки викладачів до використання досягнень педагогічної науки у навчальному процесі як одного з елементів розробки і реалізації

стратегії впровадження досягнень педагогічної науки. А отже, оптимальне функціонування процесу впровадження досягається при наступних умовах: а) розуміння ролі й значення впровадження для забезпечення єдності теорії і практики; б) науково-обґрунтованого уявлення про сутність нового в результатах педагогічних досліджень і досягненнях передового досвіду; в) відповідного відбору об'єктів впровадження на основі науково обґрунтованих критеріїв; г) єдності діяльності органів народної освіти, учених, авторів новацій, а також педагогічних колективів шкіл та інших суб'єктів впровадження з реалізації досягнень теорії виховання і передового досвіду в масовій практиці [1, с. 139].

Список використаної літератури

1. Бойко А. М. Упровадження педагогічної інноватики в практику виховної діяльності загальноосвітніх навчальних закладів : монографія / А. М. Бойко ; Полт. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2011. – 400 с.
2. Карташов П. Й. Внедрение рекомендаций педагогической науки в практику. – М., 1984.
3. Педагогічний пошук / За ред. В.Ф. Бега. – К., 1989.
4. Подымов Л. С. Подготовка учителя к инновационной деятельности. – М., 1995.
5. Рашкевич Ю. Інформаційні технології у навчальному процесі. – Львів: „МАЛТИ-М”, 2000. – 48 с.

Максим Сороковий

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ

Пріоритетом розвитку освіти є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечують удосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві. Це досягається шляхом забезпечення поступової інформатизації системи освіти, спрямованої на задоволення освітніх інформаційних і комунікаційних потреб учасників навчально-виховного процесу, формуванням та впровадженням інформаційного освітнього середовища в системі загальної, середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої та післядипломної освіти, застосуванням у навчально-виховному процесі та бібліотечній справі інформаційно-комунікаційних технологій поряд з традиційними засобами, розробленням індивідуальних модульних навчальних програм різних рівнів складності залежно від конкретних потреб, а також випуск електронних підручників.

Інформаційні освітні мережі GlobalSchoolNet та інші, які практично перетворилися на глобальні, уже існуючи декілька років, охоплюючи все більшу кількість вчителів та учнів у всьому світі, створюючи віртуальні спільноти та поступово глобальне навчальне середовище, накопичують та розповсюджують методичні матеріали, уроки з великої кількості гуманітарних предметів, надаючи можливість обмінюватися досвідом, отримувати знання, а також навчаючи дітей спілкуватися, працювати в команді, отримуючи необхідні сьогодні навички цифрової грамотності, навчаючись використанню ІКТ як для навчання, так і в різних життєвих ситуаціях.

Аналізуючи процес розвитку таких освітніх мереж, можна зазначити, що він спрямований на: по-перше, інтегрування їх ресурсів у навчальні процеси; по-друге, розвиток освітніх технологій навчання; по-третє, обмін досвідом між учителями та учнями з приводу як самих предметів, так і використання ІКТ; по-четверте, створення інноваційних підходів навчання та їх втілення у реальність завдяки використанню ІКТ та віртуальних навчальних середовищ та спільнот; по-п'яте, створення глобального освітнього простору.

Позитивний досвід використання ресурсів та можливостей освітніх мереж у навчальному процесі, який отримали та отримують освітяни зарубіжних країн, постійно спонукає до подальшого їх розвитку та інтегрування. Найбільш популярними серед учи-